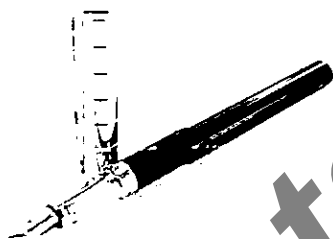

فیلمنامه نویسی پیشرفته

مدرس: دکتر لیدا سیگر
مدرس: معتمدی درآبادی

www.ketab.ir

سرشناسه	: سیگر، لیندا Seger, Linda
عنوان و نام پدیدآور	: فیلمنامه‌نویسی پیشرفته/ نویسنده لیندا سیگر؛ مترجم: گلرزه آری.
مشخصات نشر	: تهران: بنیاد سینمایی فارابی، ۱۳۹۱.
مشخصات ظاهری	: ۲۷۲ ص.
شابک	: ۳۳ - ۲۷۳۹ - ۹۶۴ - ۹۷۸
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: عنوان اصلی: Academy screenwriting : raising your script to the Academy Award level
یادداشت	: این کتاب در سال ۱۳۹۱ با ترجمه عباس اکبری توسط انتشارات نیلوفر فیبا گسترش داده شد.
موضوع	: فیلمنامه‌نویسی
شناسه افزوده	: گلرزه آری، محمد، ۱۳۴۵ -، مترجم
شناسه افزوده	: بنیاد سینمایی فارابی
رده بندی کنگره	: الف ۹ ۱۳۹۱ ف ۹ س / ۱۹۹۶ PN
رده بندی دیویی	: ۸۰۸/۲۳
شماره کتابشناسی ملی	: ۳۱۰۴۳۲۳

انتشارات بنیاد سینمایی فارابی

فیلمنامه‌ریزی پیشرو

نویسنده: آدا ستار

مترجم: محمد گلستان

ویراستار: احمد فرهنگ‌نیر

مدیر اجرایی: مریم رهبر

طراحی جلد و صفحه‌آرایی: حمید کریمی

ناظر چاپ: یوسف بزاز

لیتوگرافی و چاپ: نقره‌آبی، صحافی: فاروس

نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۲

بها: ۱۰۰/۰۰۰ ریال

شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۲۷۳۹-۲۳-۲

نشانی: تهران، خیابان جمهوری اسلامی، خیابان سی تیر، شماره ۷۵

تلفن: ۶۶۷۲۷۸۵۵

کلیه حقوق متعلق به بنیاد سینمایی فارابی و محفوظ است

مقدمه ۱۵

فصل ۱: قصه‌ای واقع‌گرا که خوب نقل شده ۱۹

ساختار خطی در درام ۲۲

داستان سفر ۲۵

داستان توصیفی ۲۶

ساختارهای تکرار شونده ۲۹

ساختارهای موازی ۳۱

سفرهای موازی ۳۱

ساختار حلزونی ۳۶

ساختار حل معما ۳۷

ساختار معکوس ۳۸

فصل ۲: قصه‌ای سینمایی که خوب نقل شده

- ۴۱ ساختار دایره‌ای
- ۴۳ ساختار حلقه‌ای
- ۵۱ بازی با زمان سینمایی
- ۵۳ آزمایش کردن و جواب گرفتن

فصل ۳: حفظ حرکت، حرکت، حرکت

- ۵۶ استفاده از یک خط روایت روشن برای خلق فیلمنامه‌ی منسجم
- ۵۷ خلق مکان‌ها
- ۵۸ خلق حلقه‌های تکرار و اکشن بین صحنه‌ها
- ۵۹ پاسخ با تأخیر
- ۶۰ متصل کردن صحنه‌ها با استفاده از مشابهت‌ها
- ۶۱ خلق حرکت رو به جلو به کمک تصاویر
- ۶۲ درک اطلاعات بین برش‌ها
- ۶۳ پیوند از طریق موسیقی و بازی‌های کلامی
- ۶۴ چه اشتباهی ممکن است در مورد انتقال و توافق بیفتد؟
- ۶۵ خلق یک رشته برای انسجام بخشیدن به داستانتان
- ۶۵ خلق رشته‌ی پیوند با استفاده از شخصیت
- ۶۶ خلق رشته‌ی پیوند به کمک یک ایده
- ۶۷ خلق رشته‌ی پیوند به کمک یک شیء
- ۶۷ خلق رشته‌ی پیوند به کمک یک مکان

فصل ۴: ساختن صحنه

- ۷۰ صحنه‌ی تثبیت
- ۷۳ صحنه‌ی معرفی

۷۵	صحنه‌ی کاتالیزور
۷۵	صحنه‌ی عشقی
۷۶	صحنه‌ی رویارویی
۷۷	صحنه‌ی نتیجه‌گیری
۷۹	صحنه‌ی حل و فصل
۸۰	صحنه‌ی بازشناسی
۸۲	صحنه‌ی تصمیم
۸۳	صحنه‌ی کنش
۸۳	صحنه‌ی واکنش
۸۴	صحنه‌ی بازنگاری - تصمیم - کنش
۸۵	صحنه‌ی فلاش‌بک
۸۶	قالب
۸۸	صحنه‌ی مکاشفه
۸۹	صحنه‌ی تجلی
۹۰	صحنه‌ی تأمل
۹۲	صحنه‌های جادو و شگفتی
۹۴	صحنه‌ی وقفه
۹۶	مونتاز

فصل ۵: چرخش‌ها و عطف‌ها، رازها و دروغ‌ها

۱۰۲	تعریف عطف
۱۰۵	خلق کردن چرخش
۱۰۶	خلق کردن رازها
۱۰۷	چرخش‌های بزرگ چه مقتضیاتی دارند
۱۱۰	چگونه به چرخش دست بیابیم

- ۱۱۱ چرخش‌های بالقوه‌ای که هرگز اتفاق نیفتادند
- ۱۱۳ معرفی رازها و دروغ‌ها

فصل ۶: به‌راستی درباره‌ی چیست؟ ۱۱۵

- ۱۱۶ نویسنده‌ی بزرگ کیست؟
- ۱۱۹ مضمون همیشگی هویت
- ۱۲۱ مضمون به مثابه حرکت
- ۱۲۲ مضمون چگونه بیان می‌شود؟
- ۱۲۶ وارونه کردن مضمون
- ۱۲۷ مضامین زرد آگهی و مضامین تحولی
- ۱۲۸ بیان مضمون از دایره‌ی داستان
- ۱۲۹ بیان مضمون از طریق شخصیت
- ۱۳۰ بیان مضمون از طریق تصویر
- ۱۳۱ بیان مضمون از طریق استعاره
- ۱۳۴ شخصیت به مثابه استعاره
- ۱۳۵ مضمون باید با مخاطب تناسب داشته باشد
- ۱۳۵ کردگی
- ۱۳۶ نوجوانی
- ۱۳۷ جوانی
- ۱۳۸ سال‌های دهه‌ی بیست تا دهه‌ی چهل
- ۱۳۸ سال‌های دهه‌ی چهل تا دهه‌ی هشتاد
- ۱۳۹ سالخوردگی
- ۱۳۹ به سوی پایان زندگی
- ۱۴۰ یافتن موضوع مرتبط با مضمون
- ۱۴۳ مضمونی که معنای داستان را جمع‌بندی می‌کند

فصل ۷: نگو، نشان بده ۱۴۵

- تصویر به مثابه زمینه و بستر ۱۴۵
- تصاویری که در سراسر فیلم امتداد می‌یابند ۱۴۷
- تصویر به مثابه تضاد ۱۴۸
- خلق استعاره‌ی بصری ۱۴۹
- نظایب تصویر ۱۵۲
- استدلال نظام تصویری برای تعریف شخصیت ۱۵۳
- نوشتن با تصویر ۱۵۶

فصل ۸: شخصیت پیش از آن است که به چشم می‌آید ۱۵۷

- چه کسی؟ ۱۵۸
- چه چیزی؟ ۱۶۱
- هدف درونی ۱۶۳
- نیاز نامرئی ۱۶۵
- چگونه؟ ۱۶۵
- چرا؟ ۱۶۷
- نظام ارزشی بنیادی ۱۷۴
- چگونه لایه‌های متعدد شخصیت با هم کار می‌کنند ۱۷۵
- چه اشتباهی ممکن است در مورد آرزوی شخصیت پیش بیاید؟ ۱۷۸

فصل ۹: آیا تغییر و رشد در شخصیت‌ها وجود دارد؟ ۱۸۱

- چه چیزی متحول می‌شود؟ ۱۸۲
- تحول چگونه اتفاق می‌افتد؟ ۱۸۳
- تغییر بیرونی ۱۸۴
- تحول درونی ۱۸۵

- ۱۸۶ چه کسی متحول می شود؟
- ۱۸۷ طراحی منحنی تحول
- ۱۹۰ تحول کردن مایکل دورسی
- ۱۹۶ بهترین شکل ممکن
- ۱۹۹ خلق تحول در یک صحنه ی منفرد
- ۲۰۲ زمانی که نمی توانند تغییر کنند
- ۲۰۳ تحول ای بالقوه که از دست رفته اند
- ۲۰۴ چه تحول این قدر نادر و به دست آوردن آن این قدر دشوار است؟

فصل ۱۰: بیانگر

- ۲۰۸ آن را قوی کن
- ۲۱۰ گفت و گو و ریتم
- ۲۱۲ ابعاد گفت و گو
- ۲۱۲ بُعد بیرونی گفت و گو
- ۲۱۴ گفت و گویی که بیانگر مقصود است
- ۲۱۷ روشن کردن انگیزه
- ۲۱۸ پایه گذاری زمینه و شرایط
- ۲۱۹ معرفی فرهنگ از طریق گفت و گو
- ۲۲۳ بُعد درونی گفت و گو
- ۲۲۵ گفت و گو بیانگر زیرمتن است
- ۲۲۶ زیرمتن پنهان شخصیت
- ۲۲۷ از ذهن نویسنده تا کلمات شخصیت

فصل ۱۱: خلق یک سبک

- ۲۳۲ نقطه ی دید

۲۳۳	 خلق سبک از طریق شخصیت
۲۳۴	 خلق سبک از طریق داستان و شخصیت
۲۳۵	 خلق سبک از طریق تصویر
۲۳۸	 خلق سبک از طریق ژانرها
۲۴۰	 خلق سبک با تلفیق ژانرها

فصل ۱۲: فروش جمعیت ۲۴۳

۲۴۴	 ساده کردن برای مخاطب
۲۴۵	 موضع تقبی نیز
۲۴۵	 شناخت مخاطب
۲۴۷	 درس دادن به مخاطب
۲۴۹	 متمرکز کردن مخاطب
۲۵۰	 متحول کردن مخاطب
۲۵۳	 در این باره چه می توان کرد؟
۲۵۴	 در قلمرو حواس
۲۵۵	 ارتباط برقرار کردن با مخاطب
۲۵۷	 چگونگی مطمئن شویم مخاطب مطلب را گرفته
۲۵۸	 داستان ها می توانند تغییر ایجاد کنند

تجایه: فیلم شناسی کتاب ۲۵۹

در سال ۲۰۰۰ تقریباً ۲۰۰ کتاب بسیاری مابین فیلمنامه‌نویسی در بازار وجود داشت. این کتاب‌ها - به علاوه‌ی هزارها فیلمنامه‌نویسی و مشاوران فیلمنامه و تحلیلگران داستان که بی‌شمار فیلمنامه را تحلیل کرده‌اند - به پیشرفت حرفه‌ی نویسندگی کمک نموده‌اند. در بیست سال گذشته که طی آن به بیش از ۲۰۰۰ فیلمنامه مشاوره داده‌ام و فیلمنامه‌نویسی را در بیش از ۲۰ کشور تدریس کرده‌ام، تعهد نویسندگان به یادگیری هنر و فن پیچیده‌ی فیلمنامه‌نویسی همواره مرا تحت تأثیر قرار داده است.

ولی با وجود این که افزایش تبحر فیلمنامه‌نویسان مرا به تحسین وامی‌دارد، بیش از این را خواستارم: می‌خواهم شاهد ابداع و ابتکار بیشتر در هنر داستان‌نگاری باشم. می‌خواهم شاهد موضوعات جدید و فرم‌های جدید برای بیان انواع جایزه‌ای از داستان باشم. می‌خواهم شاهد باشم که شمار بیشتری از تهیه‌کنندگان و مجریان با دیدن فیلمنامه‌ی خوب قادر به تشخیص آن هستند و فرق بین کاری صرفاً متفاوت را با کاری استثنایی درک می‌کنند. می‌خواهم شاهد هنر والا و فن عالی باشم. می‌خواهم شاهد احترام بیشتر به فیلمنامه‌نویسی جسورانه، شجاعانه و استادانه باشم. این کتاب درباره‌ی جزئیات است. درباره‌ی تمام آن عناصر ظریف و پیچیده‌ی

فیلمنامه که فیلم‌هایی مثل ماگنولیا و ساعت‌ها را به رغم ساختاری که به خودی خود باعث شکست می‌شود، تبدیل به آثاری بزرگ کرده‌اند. درباره‌ی خلق فیلمنامه‌ای که بدون اشکال پیش می‌رود و داستانی متمرکز و دست اول دارد؛ داستانی که از صفحه بیرون می‌زند. درباره‌ی خلق فیلمنامه‌ای که عناصر مختلف داستان، شخصیت، مضمون و سبک را در یک کل منسجم و یکپارچه گرد هم می‌آورد. علاوه بر آن، درباره‌ی خلق داستان‌هایی است که مخاطب را تحت تأثیر قرار می‌دهند و جذب - و شاید در این میان، متحول - می‌کنند.

از این من، این کتاب صرفاً تحلیل فنون فیلمنامه‌نویسی و طرز کار آن‌ها نیست، بلکه راهی است برای تأسیب شما به اندیشیدن به شیوه‌ای متفاوت درباره‌ی رویکردی که به کار آن دارید. در سراسر کتاب پرسش‌هایی را درباره‌ی فیلم‌های مورد بحث مطرح کرده‌ام. آیا شما مؤثر بود؟ آیا فکر می‌کنید این تکنیک می‌تواند با رویکردی اندک متفاوت، کاربرد بهتری داشته باشد؟

گاهی ممکن است از تکنیک‌های من در یک فیلم ستایش کنم اما اعتقاد داشته باشم که می‌توانست اجرای بهتری داشته باشد. گاهی ممکن است بخشی از یک فیلم را ستایش کنم که احساس می‌کنید می‌شود ما را نه‌تر اجرا شود. ممکن است از برخی فیلم‌های برنده‌ی اسکار، که به نظر شما نقص هستند، انتقاد کنم. اما صرف‌نظر از باور خودم، همیشه این سؤال را درباره‌ی تک‌تک فیلم‌ها مطرح می‌کنم: از این فیلم چه چیزهایی می‌توانیم یاد بگیریم که به پیشرفتن فیلمنامه‌نویسی کمک می‌کند؟ از آن‌جا که کتاب درباره‌ی آینده‌ی فیلمنامه‌نویسی است، تصمیم گرفتم مثال‌ها را محدود کنم. بیشتر فیلم‌هایی که درباره‌شان حرف می‌زنم، پدیدگان یا نامزدهای اسکار از ۱۹۸۰ تا کنون [۲۰۰۳] هستند. گرچه بسیاری از آثار کلاسیک را را تحسين می‌کنم، اما اکثر آن‌ها الگوی خوبی برای آینده نیستند. هر از گاه، فیلم‌های نامزدهای آکادمی اسکار، به آن محدود آثاری می‌پردازم که هرگز توجه آکادمی را به خود جلب نکردند اما شخصاً آن‌ها را تحسین می‌کنم. در موارد بسیار اندک، به آثار کلاسیک و آشنا اشاره می‌کنم که بهترین مثال برای یک ایده به شمار می‌روند.

اگر دارید این کتاب را می‌خوانید، به احتمال خیلی زیاد برخی کتاب‌ها درباره‌ی مبانی فیلمنامه‌نویسی را خوانده‌اید، در برخی سمینارها شرکت کرده‌اید و چند فیلمنامه نوشته‌اید. برخی از شما ممکن است جوایزی را برای کارهایتان برده باشید.

به هر حال امیدوارم همه‌تان در آرزوی پیشرفت در هنر خود باشید؛ در آرزوی فراگیری فنون تازه، توجه به امکانات تازه، و یافتن راهی برای انجام کارهای تازه و متفاوت.

کتاب‌های قبلی من هر یک به تنهایی و مستقل از بقیه می‌توانند خوانده شوند، اما این کتاب مبتنی بر دانشی است که در کتاب‌های دیگر من درباره‌ی مبانی فیلمنامه‌نویسی آمده و قرار است دنباله‌ای بر آن‌ها باشد. این کتاب به‌ویژه مبتنی بر فنونی است که در کتاب‌های تبدیل فیلمنامه‌ی خوب به بزرگ^۱، خلق شخصیت‌های ماندگار^۲ و تبدیل نویسنده‌ی خوب به بزرگ^۳ مورد بحث قرار گرفته‌اند. البته سعی می‌کنم مطالب آن کتاب‌ها را تکرار نکنم اما هر از گاه به مطالب قبلی اشاره کرده‌ام تا بتوانم بحث را به آن‌ها پی‌گرفت.

امیدوارم این کتاب همان قدر که برای من چالش‌برانگیز بوده و افق‌های ذهنم را بازتر کرده، شما را به چالش بکشانند. امیدوارم شما را ترغیب کند به یافتن موضوعات تازه و فراموشی بیان اندیشه‌های خودتان. امیدوارم شما را ترغیب کند که مهارت‌های تازه‌ی خود را بپذیرید و پیوسته مبتکر و دست‌اول باشید. و بیش از همه، امیدوارم عشق شما به یکی از جوان‌ترین فرم‌های هنری - هنر سینما - افزایش دهد.